

## Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.  
на пів року . . . 10 кор.  
на чверть року . . . 5 кор.  
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів  
або 36 франків  
на пів року . . . 8 рублів  
або 18 франків  
Поодинокі число по 16 сот.

# РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми вишеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,  
бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня  
крім неділь і руских свят  
о 5½ год пополудні

Редакція, адміністрація і  
експедиція «Руслана» під ч. 1.  
пл. Домбровського (Хорунщини). Екс-  
педиція місцева в Агенції Со-  
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише  
на попереднє застереження. —  
Рекламації неопечатані вільні  
від порта. — Оголошеня ави-  
заційні приймають ся по ціні  
20 с. від стрічки, а в «Наді-  
сланім» 40 с. від стрічки. По-  
даки і приватні донесеня по  
30 с. від стрічки.

## Пруско-українська інтрига.

Зі змагаючим ся революційно конспіраційним духом вшехпольської ідеї між польською, особливо галицькою суспільністю, старають ся консервативні і ближше правлячих сфер стоячі дивізіони противділати зростови того руху або бодай ослабити вражінє вириваючих позначок его.

Ходить іменно о се, щоби злагодити некорисне вражінє у правительств держав, яким загрожує вшехпольська агітація. Супротив Німеччини Поляки не старають ся о се, бо знають, що се і так не придало би ся на ніщо; они вже воліють супроти Німців виступати в роли славянофілів і страхати їх Росією. За те супроти Росії стали Поляки в посліднім часі дуже виро-зумілі і чемні та попри звисних явних про-пагаторів польско-російської згоди, які гуртують ся коло петербурского «Краю», відзивають ся чим раз частійше в польській прасі голоси про потребу такого порозуміння.

В тій погоні за російською приязнею оригінальний фортель придумала старенька Gazeta narodowa. Дуже се слабке та хитке винайденє, але як на її старечий мозок досить дотепне. Ого «Narodówka» зложила байку про «пруско-українську інтригу».

Так, як наші кацапи, щоби підобрити ся російському правительству, представляють руско-український народний рух як штучно викликаний «польською інтригою», так тепер Gazeta Narodowa, хочаби зняти се odium з Поляків, вказує російському правительству, що се Прусакі намірили посредством Українців розсадити Росію.

У формі звирень одного шкільного приятеля Німця, займаючого визначне становище в берлінській правительстві, виводить автор дотичної статі, що Німці мусять стреміти до знищення Польщі, бо она є негациєю Прус, котрі розсіли ся на давній польській землі. В дальшій поході сягнуть Німці і по російські країни, бо їм вже тепер стає за тісно. В тім поході они не боять ся нікого, хотий не легковажать небезпечности. Росія за молода і культурно за слаба, щоби їм оперла ся, а Франція за вигідна і розніжнена, щоби напавду і з пожертвованєм хотіла вступити за своїм союзником.

— Ми в нашім руці — говорить дальше фікційний Німець-гакатист — тримаємо російський промисл, фінанси, наші люди є всюди від нашої границі аж до Владивостока і Китаю, а хотий найвисші сфери хотять еманципувати ся від нас, то низші колеса державної машини остають під нашою управою. Але це погорджуємо жадним союзником внутр Росії і Франції, не говорючи вже про Австрію, що є нашою. І таких союзників маємо. Званою нам всім є жидівська потуга, яка іде завжди з найсильнішим. Ішла она колись з французскою революцією і Наполеоном; нині є на наше закликанє. Ваш жид (польський), чи російський жид, будь-що-будь є напів Німцем, а ми змінимо его на цілого Німця. Хотийби навіть говорив по російськи, — се принадекова річ; жаргон і симпатії

лучать его тісно з нами. Берлінський Саншред має нині перше значінє у жидів. На вашім пограничю є 4 мільони жидів — то не розкинених по селах, але сконцентрованих в містах, які нині всю становлять.

— Поза сим ми спостерегли віддавна, що в Росії є коло 15 мільонів Русинів, що мають все до зискання, а нічо до страчення. Минувипини не мають, бо ніколи не творили власної держави(!). З жидами разом творять 20 мільонову масу на заході Росії. Колиб нам прийшла фантазія кинути Русь против Росії, мавмо до сего готове поле і кадри. А Русь не буде перечити ся за границю, коли їй дасть ся який-такий независимий побут, не буде бойкотувати німецької інтелігенції, якої потребує до організації. Возьме з дякою те, що їй дамо. Нам з нового конфлікту припаде Варшава, Вільно, балтійські провінції; решту під нашою егідою аж до Чорного моря може одержати Русь. Се легкий і певний союзник, від нас (Поляків) сильніший і більше розсаджуючий Росію і панславизм, чим ви (Поляки).

— Се прецінь бачить і дитина, що ви у вашім положеню за леда уступку погодите ся з Росією навіть з нинішню і станете фронтом против нас, щоби лише посісти прускі прсвінції, щоби лише німстити ся на відвічному ворозі.

Ясніше вже хиба не можна висказати своїх задушевних бажань і піти дальше назустріч противній стороні, а положенє тих «гакатистичних плянів», які хоть би і були правдиві, то всеж таки обчислені хиба на століття, ілюструє ще досаднійше самолюбні, а при тім і денунціаторські за-тїї їх автора статі.

## Пастирське послання

АНДРЕЯ ШЕПТИЦКОГО

Митрополита Галицького, Архиепископа Львівско-го, Епископа Каменця Подільского

до Духовенства соединенных епархий

О каноничній візитації.

(Дальше).

Мої єврейські мови. При каноничній візитації так буває, що жиди виходять з тойрою, щоби Архирея привитати. При тій нагоді звичайно відповідаю на їх привіт коротко єврейскою бесідою.

Міг бим мати причину бояти ся, щоби таке моє поступованє не стало згіршенєм. Лучило ся навіть, що антисемітські часописи відьєські до-відавши ся о подібнім случаю, відієсли против мене острый закид юдаїзовання. Думаю, що може такий сам закид могли би мені зробити чи то вірні, чи хтось з Преп. Отців, не здаючи собі справи з причин такого мого поступовання. Дялятого я рад вияснити днесь, дялячого зі становища чисто церковного уважаю за відповідне се робити. В разі, як би де міг хто моїм поступованєм гіршити ся, прошу Преп. ОО., пояснити его вірним.

Суджу, що чоловік, котрому Христос повірив уряд проповідання Божого Євангелія, маючи перед собою хоть на одну хвилю невірних, не може залишити сеї нагоди, проповідати їм Боже слово. Коли виджу перед собою зібраних жидів, готових мене послухати, не могу не ви-

дїти в них ближних наражених на вічну погібель. Тому уважаю за свій обовязок скористати з той нагоди, щоби їм передати хоч одно слово Божого обявлення, а роблю се промовляючи до них. Промовляю же їх бесідою і їх виговором, бо такою практика Церкви Христової від двадцяти віків; проповідники Євангелія застосовують ся все до людей, котрим проповідують. То спосіб єдиний, щоби правду представлену зблизити до душ слухачів. Така промова при повитаню з тойрою не могла би бути проповідєю Євангелія, а робила би вражінє промови світської, як би була виголошена в руській або німецькій мові. В тім положеню мусять проповідники взбудити занятіє слухачів і ударити в ту струну їх душ, в котрій знайде відгомон релігійного чувства. Того не осягнула би і бесіда в німецько-жидівській жаргоні, бо то бесіда інтересів грошевих справ. Бесіда єврейська відповідає тій потребі. Хоть не всі ту бесіду добре розуміють, всі однак більше або менше знають декотрі тексти месіянські старого завіта. І вели в душі котрого з них є іскорка релігійного чути, то она може розгоріти хиба під впливом обявлених слів святаго Письма. Тому нормально починаю від якогось месіянського святаго тексту.

Часто мені лучає ся, що той текст був слухачам званий, о одно слово вперед повтарили го. До тих текстів додаю якісь обявленя в душі християнській, або другий текст, котрий напроваджує на християнське толкованє першого тексту. Тим способом піддаю їм по можности гадку очікуваня, любови, шукання Месії. Великих овочів не надію ся, досить з мене, як якась душа так опущена знайде в моєй бесіді хоть далекий відблеск якоїсь Божої правди і хоть на хвилю застановить ся над тими молигвами, що з дня на день повтаряє може без жадного застановленя, а на кождий спосіб без того застановленя.

Для той самої причини Караїмам в Галича дав я милостию на убогих їх громади, і я готов до них при першій нагоді промовляти. Думаю, що кожда нитка християнської любови ближнього, навязана поміж вірним і невірним, може стати за ласкою Всевишнього нагодою до зближеня їх до Христової науки.

Зближенє до невірних. Я рішучо не всьм за зближенєм загальним цілої християнської суспільности до невірних. Таке зближенє уважаю за шкідливе не лиш для економічної можливої шкоди, але передовсім для етичних зглядів. Для них то християне обяваніє суть тримати ся здалека не лиш від всіх людей, що мають етику противну етиці Ісуса Христа, але і від всіх, котрих товариство могло би але впливати на їх обичай, на їх віру, на їх релігійність. В тій справі тримаємо ся слів св. Ап. Павла: *Бретице чоловіка... о трицайся к Титу III 10*. Як ока в голові стережемо і в собі і в інших чесноту віри і християнську релігійність.

До невірних еретиків так як і до великих грішників зближаємо ся тоді і о стілько, коли з того зближеня ми не можемо нічо стратити, а они можуть бути напроваджені на добру дорогу. Так як основною чеснотою християнської віри є любов, так і любов є мірою всяких зносин з невірними. З любови для своїх власних душ уникаємо їх, коли їх товариство може нам пошкодити; з любови для нас і для них уникаючи їх, стережемо ся ненависти, котра і нам і

ім може пошкодити. З любови вікни до них зближаємо ся, коли наші душі шкоди не поносять а їх душі можуть віднести хосен на вернення або принайменше зближення ся до на вернення.

*Читанє злих книжок.* Для тої самої причини тримаємо ся за казу Церкви читаня недобрих книжок і всяких письм, котрі в якій небудь стороні могли би принести шкоду нашому християнському успособленю. Той заказ Церкви перестерігаємо і у інших; а в случаю непослуху стараємо ся хоті звернути увагу вірного на трутину, що містять ся в кожній гадці і в кождім висказі нехристиянським. Та трутинна буває так великою шкодою для душі, що одна лиш зла повість, — один уступ противний вірі Христовій може стати причиною цілковитого відступлення від моральности або віри християнської.

(Дальше буде).

## Капітуляція народоуців.

Одержуємо письмо зі Стрийціани, яке печатаємо без зміни, бо оно найкрасше показує невідраднє положенє, яке витворила консолідація, виявляє байдужість і національну хиткість наших «великих патріотів» і стає доказом і остерогою на будуче, що всякі «зделке» з кацапами приносили і приносять лише завід і сором народному таборови, по якого плечи кацапска сволоч видранув ся до значія і впливу, аби лиш потім бороздити справу нашого народного відродження. Се письмо одного зі старших народоуців і патріотів-ветеранів звучить:

«Достохвальна Редакціє!

Вчера т. е. сї п'ятницї з полудня відбули ся в Стрию збори відпоручників, а властиво мужів довіря з виборчого округа Стрий-Дрогобиць-Жидачів. Зіхавших ся на раду в стрийськїм «Народнім Домі» було щось... чи 120 мужів поважаних і впливових з духовників, селян і зі свїтських інтелігентів. Ішло о те, щоби згодити ся на кандидата в послы на раду державну у Відни. Члени партії, а по части і народности, репрезентованої «Русскою Радою» та часописами «Галичанинъ» і «Русское Слово» — число і патріотична діяльність котрих причинила ся дуже до вибору д-ра Е. Олесницького в послы на сойм кр. у Львові — поставила кандидатуру Василя Давидяка, пароху з Тухлі. За сею кандидатурою заявили ся уміренїйші делегати як народного сторонництва так і партії репрезентованої «Русскою Радою». Против неї видвинули з судового повіта Дрогобиць кандидатуру п. к. ад'юнкта того суду Йойка і оправдуючи відступництво своє від кандидатури Давидяка — за котрого ще до недавна горячо стояли — тим, що газети сторонництва его виступали непатріотично в справі селянських страйків та що зобиджали народ, голошучи, що сеніор Ставропіль «не стане говорити язиком свинопасів і дівок від гною», відсуджуючи висказом таким і вищими народність нашу від культури і самостійного житя. Однак те не помогло кандидатурі Йойка, бо против неї виступив др. мед. Антоневич з так важкими замітами, що і найгорячіші патріоти народні такої дрогобицького повіта не брали ся сю кандидатуру піддержувати, а викликували д-ра Окуневського і д-ра Олесницького, котрого навіть против его волі хотіли кандидувати. Олесницький відказав ся рішучо, а до того показав і лист Окуневського з 15. с. м., у котрім той заявляє, що — на сей раз — такої кандидатури не приймає. Положенє ставало немилым. Потекли ся войовничі і безтактовні бесіди і цілє зборів була загрожена, бо селяни дрогобицькі уперто стояли при кандидатурі Йойка, а прочі всі повіти судові заявляли ся за Давидяком. В тім заколоті приняв слово др. Андроник Могильницький (гість) і об'явив так важні річи против кандидатури Йойка, що мусіли на сей раз безусловно погребсти его кандидатуру в послы державної ради; розумна і тактовна промова декана миколаївського о. Костя Стронького улягодила совєий настрій делегатів, а щиросердечне понертє кандидатури Василя Давидяка, якого ему дав предсідатель зборів др. Олесницький, рішила справу. Подавляючою більшістю ого-

лошено кандидатуру пароху з Тухлі і му-жі партії народної зажадали від него «політичної ісповіди». Глибоко зворушений кандидат признав ся отверто до своїх симпатій і переконань (?), заявив однак, що хотів і є членом партії, репрезентованої «Русскою Радою» і газетами «Галичанинъ» та «Русское Слово», не стоїть за скрайними доктринами і політикою (?), які часом проявляють ся в тих органах. Заява его в справах: сецесії, страйку, всеучилища і руского язика були при тім до того степені льояльними і розумними, що навіть скрайні народники-патріоти слухали їх з вдоволенєм і обіцяли щиро піднерти его — на сей раз — єдино можливу кандидатуру в послы до державної ради. Кандидатура Василя Давидяка не є виправді кандидатурою серця і ентузіязму всіх — але є за те кандидатурою холодної розваги і надїємо ся... розумною і політичною, а всяка инша, видвинута против неї, зломить наші сили і може — вже і так великосильним врагам — до неминучої побіди.

Жаль серце стискає і сором гризе очі при читаню сего письма. Оба великі мужі, так радикал др. Окуневський як і дипломат др. Олесницький уступають «рішучо» перед кацапами, хотів кацапів є величезна меншість в окрузі і ся меншість не відзначила ся нічим, як хіба своїм крикацтвом. П. Окуневський не важить ся навіть в далекім, не своїм окрузі «задирати ся з москвофілами», а п. Олесницький, щоби дальше безжурно вести керму свого консолідаційного судна в Стрийціані, «дає щиросердечне понертє кацапському кандидатури». І стрийські збори приймають спокійно до відомости, кля кандидат «признає ся до своїх симпатій і переконань», яких випрох не мав смілости назвати по імені, бо они є прямим запереченєм нашої національної ідеї і є нам принципіально ворожі та зм'яють до нашої загуби. Та коби хотів публична діяльність о. Давидяка справді оправдувала таку абдикацію власної гідности і інтересів народного табору, а то она не має за собою чисто жадних заслуг, хіба трохи тої ельовенції і «репрезентаційного», гладкого животика, яких випрох уживав на всяких «наложницьких» зборах і вічах в ворожих нам намірах проти народоуців.

Се має бути «кандидатура холодної розваги», яка після сего, що удалось нам випратати кацапський дур зі сойму та державної ради, напово тепер вводить представителів ренегатства до репрезентаційних тіл. З сим ми не згодимо ся ніколи і як найенергійніше будемо заведіти протестувати против такої безглуздої та безідейної політики. Тим способом кліку запроданців з горсткою ренегатів самохиті підносять народоуці до значія партії, і цофають поступ нашої народної справи назад на роздорожє: «бути нам, чи не бути»!

Коли вже ходило о се, щоби «без серця і ентузіязму» поставити кандидатуру лише для того, аби она задержала ся в руских руках, то по нашої думці вже красше було апробувати давнійшого посла сего округа п. Охримовича, який є щирим народоуцем, а надто має численні і не маловажні впливи і шанси так в дрогобицькім, як і примєжних повітах. Богато-б, правда, можна закинути сему б. послови, але треба ему признати се, що він не абсентував ся, що у важних хвилях не відхиляв від акції других руских послів, як пр. пос. Мандичевський і заведіти ішов в льояльности і карности згідно з ухвалами клубу, до якого належав. Коли-б навіть, припустім, вибір п. Охримовича не приїсе позитку руско-українській справі, то вибір о. Давидяка напевно нанесе їй велику шкоду.

## З політичного поля.

*Реміграція Поляків з Америки* се новий оклик, який піднесено задля колонізованя Руси. В тій цілі, як довідуємо ся з польских часописів, поїхав пос. Стапінський до Америки і буде старати ся намовити тамошних збогатілих емігрантів, щоби зі своїми доларами і своїм американським досвідом вертали до краю, а тут найдуть уржайні ферми з розпарцельованих двірських маєтностей і визначну поміч «кравчих

і пародових» фінансових інституцій і лощестя опіку серед польского загалу. Отже польска гаката, не розпоряджаючи тут в краю достаточними силами для своїх цілій, бажає ужити до того американського долара. Знаменним при тім є се, що посол людовців, які доселі зглядом руского населеня відносили ся з деякою об'єктивністю, підняв ся місній, спровадити на нас американських кольтівістів а ще знаменнійше, що «кравчий» виділ уділив ему субвенції на сю подорож, підириняту не лише в інтересі одної народности, але і в ворожих намірах против другої народности.

*Др. Кербер як міністер справедливости*, при нагоді обнятя сего уряду, видав письмо до президентів висших кравчих судів, в якім зазначає, що право повинно бути для всіх однакове і перед ніким не повинно угнати ся, а запорукою сего є судейска незалежність, яку міністер хоче оточити як найбільшою опікою. Згадавши про заслуги судейского стану при заведеню нової цивільної процедури, приготовлює его на введење нової карної процедури. Дальше письмо підносить, що обжалованого не належить трактувати, як заслужуючого на кару, доки не запав вирок, а і після сего треба мати на тямці, що карі має виконувати ся так, щоби стала досягнена є цілє с. є поправа засудженого. Супротив сторін судові власти обовязані до услужности і чемности, а поваги адвокатів і нотарів не повинні ослаблювати. Справи особисті треба трактувати так, щоби кождий набрав пересвідчення, що всяка інтервенція в тім агляді буде ігнорована, а класти вагу при особистих змінах лише на осуд его особи і згляд на службові інтереси. Письмо кінчить ся запевненєм, що в міністрі справедливости всі мають певного оборонця і строгого речника права та опікуна его справедливости і поваги. — В письмі до старших прокураторів державних, др. Кербер пригадує давніші розпорядження, зазначаючи, що обжалованє належить підносити тоді, коли оно є об'єктивно і суб'єктивно оправдане, бо непевні обжалування не є корисними для виконуваня права. Свобідне слово, коли переняте патріотизмом, не є небезпечне. Свобода преси а власнитою дорогою для відилу збурених пристрастей; але супроти дивнакарства, розбуджуючого грубі інстинкти, належить примінити цілу суворість права. Письмо кінчить ся ідентичним уступом про національнї справи.

## Новинки.

— *Календар.* Ві вторник: гр.-кат. Пелатій; рим.-кат. Уршулі. — В середу: гр.-кат. Якова апост.; рим.-кат. Кордулі.

— *В справі поїздки до Риму* комітет подає до відомости, що замовлені білети їзди можна відобрати або в канцелярії консисторській або у провідника їзди на двірці тих стаций, від котрих почавши карту їзди замовлено — отже на двірці стаций: Львів, Стрий, Лавочне.

— *3 товариств.* Загальні збори тернопільської філії «Просвіти» будуть в суботу дня 1. падоліста с. р. о 1. год. полудни в комнатах «Рускої Бесіди» при ул. св. Івана в Тернополі. Між звичайними точками дневного порядку є реферат з обсягу пасічництва і садівництва з демонстраціями п. Гр. Мегельського.

Вечерок з танцями в Підгайцях відбуде ся ві вторник дня 21. с. м. в саях міського касина заходом тов-а «Родина». Чистий дохід призначений на будову «Народного Дому».

— *Хліборобські страйки перед судом.* Дня 10. с. м. відбула ся в повітовім суді в Борщеві карна розправа проти Миколи Модного зі Скали, обжалованого за переступ з §. 3. коаліційного закона. Справа представляє ся так: Дня 27. липня с. р. підчас хліборобського страйку в Коцюбиньниках, міщани в Скалі радили ся старшого брата церковного Миколи Модного, чи мають йти на роботу до Коцюбиньчик, бо чули, що там стоїть військо задля страйку. Модний нічого їм не відповів, але лише казав своєму швагрови не йти на роботу, бо коцюбиньські люди грозять, що будуть бити зайдів. Про се дізнала ся жандармерія і донесла прокураторі, що Модний бунтує людей. Модного без переслухання замкнуло до в'язниці, але на телеграфічну просьбу его жінки до цїсаря, випущено его на волю.

При розправі всі свідки зізнавали на его користь, бо не чули, аби Модний кого підбурював, в наслідок чого судия увільняв Модного від вини і карі. Боронив адво. др. Дорундяк.

— *Справа спадкова по бл. п. Андрею Качалі*

з Медина. Покійник полишив розпоряджене послідної волі з дня 23. січня 1902. р. з додатками з дня 1. марця і 10. цвітня 1902. року. А що в тім розпорядженні не установлено універсального (спадковця а лише легаторів, то ц. к. суд пов. в Новім Селі зарядив переведене пертракції на основі закону, а тимчасово передав заряд маєтку п. Йосифови Краснопері, іменованому рівночасно куратором, котрий має беретти прав маси при продажі спадкових движимостей.

Покійник розпорядив, що о. Володимир Копитчак, парох в Токах, має звернути церкви в Медні 140 К, взятих з церковних грошей. Далше має звернути 635 К і 600 К, одержаних титулом позички. З сих послідних грошей призначив спадковець: 1) Ількови і Марії в Качалів Стисловський 200 К; 2) на засноване друкарні тов-а «Просвіти у Львові 200 К; 3) ремісничому тов-у «Зоря» у Львові 200 К; 4) на дім заїздний або руску гостинницю у Львові 200 К; 5) на засноване фабрики сівчок і мила у Львові 200 К; 6) на будову «Народного Дому» в Тернополі 100 К; 7) для жіночого тов-а «Труд» у Львові 200 К і 8) для о. Николая Стисловського, пароха в Девятинах, 400 К. Надвишку, яка лишиться по заспокоєнню тих легатів по продажі інвентаря, має вложити ся до Виділу бурси в Тернополі на часткове сплатення довгу Каси задаткової в Тернополі. Екзекутором своєї послідної волі установив бл. п. спадкодавець п. Юліана Романчука Продаж інвентаря поручив покійник двом медичним господарям, признавши за їх труд 6% з узятих із продажу грошей. Суд за угодою куратора і обох тих господарів зарядив продажу інвентаря дорогою публичної ліцитації.

Покійник записав ще деякі движимости, поіменно вичислені, як шафи, дивани, книжки, чоботи, годинник будь то церкви, читальні, паламареви, гробареви (годинник бідному бурсакові в Тернополі) і уповажив Виділ рускої бурси в Тернополі, щоби стягнув 700 К, котрі він вложив в будову ерекціонального дому, а до чого обов'язана конкуренція.

Ухвалою з дня 10. жовтня 1902. спр. А 236/2 звиває ц. к. суд пов. в Новім Селі всіх інтересованих, щоби відповідно до повисшого розпорядку вилегітимували ся, що кому припадає і у куратора відобрали, а для продажу всіх инших движимостей визначає публичну ліцитацію на день 4. падолиста о 10. годині рано в Медні. На тій ліцитації будуть продані: 1) Інвентар господарський живий і мертвий; 2) збіжжя в снопах і молоченя; 3) инші движимі речі, приналежні до домового і господарського урядження, як також гардероби і постелі.

— 1.300.000 Поляків? — яких др. Глобінський начислив на галицькій Русі, ілюструє найліпше отся допис, яку одержуємо з одного міста на Покуття: З нашого міста, руско-жидівського, зробили Поляки при переписі населення польське місто, бо жидів і латинників вчислено сілмиць до Поляків, яких ту по правді є всего-на-всього до 20 родин. Міщани римо-католики з діда прадіда говорили по руски і мимо зачеклої агітації кількох панків ані думають змінити свою руску-матерню мову на польську і самі сміють ся з тих, що до них «базікають» по польськи про якесь «народжене» Польщі. Як глибоко пустила корінь Польща в нашій місті доказує ось який факт: «Кулько ріллянче», в якій старшув органіст, з доходів своєї крамниці устроює що не ділі танці з пивом, аби заманити до себе паробків-латинників. В протягу кількох літ кільканяцять хлопців, лакомих на «дарове» пиво, вписали ся в члени «кулка» і зложили при вступі приречення, що не будуть инакше між собою говорити як лише по польськи, противно за найменший переступ сего заплатити кожний по 20 с. на рік «кулка» зглядно до кишені органіста. В «кулку» сердегі сі мнимо Поляки старають ся «гадаць» по польськему під загрозою кари, але в приватнім життю так мило говорять між собою по руски, що аж серце радує ся. Аби з них зробити Поляків, на се «кулко» ради не має, хіба разом з ними впемирує поза Сян. Але за такими псевдо-Поляками я сам жалувал би, радше найби органіст сів на своє «кулко» і покотив ся на запад між своїх, як має завертати людям голову та себе і других виставляти на посміховище. — *Руский міщанин.*

— Віче жидівських академиків відбуло ся вчера при участі яких 400 осіб. Половина з присутних були академики і техніки, а прочі були се старші особи з жидівської інтелігенції обох полів зі Львова і з провінції. Між академіками переважали сіоністи, инші належали до сторонництва: народно-жидівського, асиміляторського, протісіоністичного і т. зв. безбарвних. Віче отворив акад. Гешелес, сіоніст, вибраний опісля председателем наради, які тревали від 3½ год. попол. до 5. год. рано з малою перервою. Народи були бурливі, але кінчили ся ухвалою поставлених референтами резолюцій. Головною точкою наради була справа признавання жидівської народности на львівській університеті і політехніці та в галицьких середніх школах. Перед тим ще по довшій дискусії прийнято звіт з діяльності постій-

ного комітету організаційного за минулий рік. Справу признавання жидівської народности в школах реферував акад. Райх. Бесідник зазначив, що свідоме обманюване себе, признаване себе до чужих народностей є облудне і неетичне та доказував цитатами учених, що жидівський нарід існує, бо має свій язык єврейський, в яким виходять навіть часописи. На голоси чужої преси нема що зважати, бо она не є компетентна рішати, хто належить до якої народности; про се рішає сам інтересований. Далше бесідник заявив, що жади можуть лише признати «повних» жидів, а не знають ніяких «Полякуф мой-жешового визнання», тому будуть добивати ся урядового признавання жидівської народности. Вкінці референт поставив відповідну резолюцію, яку збори ухвалили всіма голосами проти одного.

— Напад на поліціянта. Підчас торгу на площі місїонарській у Львові крутила ся ватага злодіїв. Один з них Франц Крижановський витягнув якийсь пані пулярес в кишені, а она закликала поліціянта Андрія Каньчака. Коли поліціянт приступив до Крижановського і хотів его арештувати, злодій кинув ся на него і зачав бити кулаками. Тоді поліціянт добув шаблі і рубнув нею Крижановського по руці. На се збігли ся товариші Крижановського, вхопили поліціянта за руки, а Крижановський видер ему шаблю. Поліціянт, ратуючи житя, вирвав ся з рук злодіїв і став утікати, але ціла ватага пустилась за ним. Каньчак був на стілько неосторожний, що згубивши місяць з грудий схилив ся по него, а тоді хтось із злодіїв трутив его; він перевернувся а Крижановський рубнув его тоді по голові і зранив дуже тяжко. Злодії почали відтак втікати, але люди, що стали в обороні поліціянта зловили Крижановського. Обоє, поліціянта, і Крижановського відставлено опісля на стацию ратункову, звідки по уділенню першої помочи відставлено їх до шпиталю, де поліціянт вчера помер.

— Проти піяньства. Правительство наміряє предложити в найближшій часі в державній раді проект закона о карах для здержання налогу піяньства. Після сего закона будуть могли продавати палені напитки алькоголові в меншій кількості як 5 літрів лише ті особи, що будуть мали дозвіл. В шинках не вільно буде продавати инних товарів (як се є всюди по селах, де жид має разом шинку і крамницю Ред.). На 500 душ населення одної громади буде ся уділяти лише один дозвіл на отворення корчми.

— Ювілей 25-літньої літературної діяльності польської писательки Марії Конопницької обходжено вчера в Кракові з великим торжеством. В честь ювілятки відбуло ся в суботу представлення в театрі і бенкет в «літератескім кружку», а в неділю по богослуженню в костелі торжественне вручування їй адрес і вінців від різних депутатів, товариств і осіб. Вечером відбуло ся в її честь друге представлення в міській театрі а опісля пращальний бенкет.

— Банкроти в Станиславові. Державна прокуратура в Станиславові арештувала купців Йосифа Барабаша і Мойсея Арнольда за те, що в короткім часі набрали на кредит у віденській фабрикантів товарів на 70.000 К.

— Царева занедужала? До Berl. Tageblatt-у доносять: Знаного професора психіатрії др. Мержеєвського з Петербурга покликано до Ліваді до недужої цареві.

— Місто мільонерів. В Базилей найшов ся тамошний податковий уряд в дуже приємнім положенню, бо минулого року здохло ся не менше ані більше, тільки 173 податників до оподаткування свої мастки, що виносять більше, як мільон франків. З огляду на число жителів Базилей, треба припустити, що на 500 осіб можна поділити на улицах міста здекларованого мільонера, не числячи тих, що у своїй скромности стидали ся признати перед податковим урядом до свого мільонка.

— 12.000 ілюстрованих переписних листків надати кожного місяця заряд почти в Парижі. З того числа 54 прц. має недокладні адреси, 30 прц. не приймають адресати, бо належить ся додаткова заплата, а 8 прц. не має зовсім адреси. Певно не один із збірців переписних листків зітхне жалісно на гадку, що тільки скарбів іде що місяця з димом!

— Дефравдації у Відні. Урядник міського газового заведення, Август Штауфер, дефравдував 7.000 К, і пропав без вісти разом з жінкою. Секретар клубу урядників банкових, Рудольф Вільгельм, підозрінний о спроневерення 4.000 К клубових грошей, попав у слідчу вязницю.

— В Colosseum п. Ернеста Торна у Львові відбувають ся вже від вчера представлення по двотижневій перерві. Теперішня програма є богата і займаюча.

— Переписка редакції. ВП. *Українцями в О.\** Не дістали нічого. Небавом напишемо Вам лист.

## Концерт „Льв. Фільгармонії“ з 18. жовтня

подав Слівінському нагоду, відіграти V. концерт (ор. 94.) пок. Рубінштайна з супроводом оркестри. Задача не легка, наколи зважимо, що Рубінштайн для себе скомпонував сей концерт і вложив в него не лише свої оригінальні мелодійні звороти, тяжкі до зрозуміння і відповідного фразованя, але і свою скінчену техніку і силу. Мимо всяких сих трудностей вивазав ся Слівінський з сеї задачі знаменито. Adagio вишло містерно; в першій і третій часті концерту глушили подекуди tutti оркестри. Публику причарував Слівінський Шопеном. В ноктурні (ч. 2) відобразив артист спокійне туране автора, перериване якоюсь сумною згадкою. В «вальсе» (ч. 1) і «мазурку» (ч. 3) був поривистий, в «баладі» оповідав якусь сумну пригоду, чи не з життя Шопена, і виявив грою талант до зрозуміння епічної музики. Викликуваний безпереривно, відіграв артист з повним чувством Лістову транскрипцію в Вагнерівській опері («Трістан і Ізольда») п. зв. «Смерть Ізольди» і «музикальну хвилинку» Шуберта, засновану таки на нашій коломийці.

Пані Яніна Королевич-Вайда відспівала з хоршим успіхом Ньведомського «Veni Creator», чаруючо Коморовського «Калину», а любо над-програмову Моцарта «Фіольку». Рівнож удачно вишли: «Краковяк» Носковського і «Пісня жовниря» Монюшка. Бувши артистка варшавської опери любує ся відповідно до свого темпераменту в тужливих і філютерних піснях і сі продукції віддає з хоршим артизмом і елеганцією. Носковського «Астри» не надають ся до співу, бо і сама мелодія, перепоновлена досить дикими інтервалами і вишуканими тонаціями не посідає признаки пісні, а до того не приновлена до тексту. Кроненберга пісня «Не шукай за мною» випала лучше, бо і сама композиція мелодійніша.

Артистичнай пир заставив публіці сам Челябинський Suit-ом Гіра і «Peer Gynt». Є се оркестральна композиція до казочного драмату норвейського під сям іменем, а ілюструє чотири сцени з драмату, іменно «ранок», «смерть Ази», «танець Анїтри» і «терем короля верховини». «Ранок» заснований на темі фльоари; смерть «Ази» — се пісня похоронна, сумна, перенята глибоким, тихим жалем; «танець Анїтри» веселий, але в нїм перебиває ся тяжкий сум, а тема до «терему короля верховини» виявляє грозу. А всі ті різнородні мотиви, теми і пісні пристроєні в «Гріговську» інструментальну одіж так чудну, так приманливу, а так приновлену до сути предмету, що і не знаток, вслухавши ся в цілість, зможе відгадати інтенцію композитора. Ілюстрацію до «смерти Ази» повторено на усильні оплески аудиторії. Виконане «Suit-и» було класичне до найменших подробиць. Оркестра ішла за своїм знаменитим дірігентом з надзвичайною точноттю, гармонія розливалася по салі. Рівнож ефективно виконано звисну увертуру до «Проданої судженої» Сметани і буйний «почетний марш» Вагнера.

На т. зв. «популярнім концерті» з 19. жовтня пописували ся поодинокі члени оркестри сольовими продукціями. Крім того вложено в програму виконувати вже на давніших концертах композиції: Бізета, Пучінього, Двожака, Піньського і Галя. Галя «вальс» зручно інструментований, повторено на домагання публіки. Благородна мелодія «вальса», з смаком і вервою інструментована, припала до душі аудиторії. Друга композиція сегож автора «Vobego» ілюструє танець іспанський дуже природно і живо.

Н. В.

— Володимир Бирчак: Матура. Львів 1902. Накладом А. Хойнацького. З друкарні В. А. Шийковського. Стор. 92, 8°. Є се збірка займаючих новел нашого талановитого молодого письменника, як впрочім наші ВПов. читателі могли самі осудити, бо сі новелі були друковані в нашій часописі в минулім році. В збірці містять ся отсі новелі: Матура. Нетлія і Ліпик. Нема шансія. Моя історія. Взаїмність. Перше розчароване. Перестаньмо курити!

Набути мож в обох руских книгарнях і у автора, Львів, Ринок 10., тов. «Січ», по ціні 1 К, з пересилкою 10 сот. більше.

З друкарні В. А. Шийковського.